

Zondag 12 januari - de doop van Jezus

Zoals Nederland een waterland is, zou je kunnen zeggen dat de Bijbel een waterboek is.

Het begint al in Genesis 1: Gods Geest zweefde over het water. Er lijkt al water te zijn voordat God begint met scheppen. En dan scheidt God de aarde. Land voor mensen om op te wonen, vaste grond onder de voeten. Toch blijkt het van korte duur, want bij het verhaal van Noach en de ark krijgt het dreigende water weer de overhand. Maar ook in dat verhaal van Noach blijkt dat God de mensen weer grond onder de voeten wil geven, land om op te leven. En het volk Israël vindt een weg door het water naar hun bevrijding uit Egypte. Ook in het Nieuwe Testament lezen we de verhalen over Jezus en het water. Hij stilt de storm op het water en Hij loopt over het water naar zijn leerlingen toe. De leerlingen vragen zich af: “wie is deze, dat zelfs de wind en de zee hem gehoorzamen?”

Water heeft een dreigende kant. Het is de oervloed. Het is het stormachtige donker en duister waarin mensen kunnen verdrinken. Letterlijk, maar ook figuurlijk. Want je kunt ook ten ondergaan in het dreigende water van ellende en verdriet.

En zo komen we vanmorgen bij het water. Met al die vragen, die maar in ons hoofd blijven rondtollen? Wat moeten wij doen in deze wereld waarvan wij zoveel niet begrijpen? Met het kwaad, de dood. Met oorlogen, rampen, ziekte, armoede. Geweld en criminaliteit.

Wantrouwen en angst.

Wat moeten wij doen, wat kunnen wij doen in deze wereld?

En vragen hebben ook de mensen daar, aan de oever van de Jordaan. Een menigte kijkt naar wat er daar in de Jordaan gebeurt. Ze zien een man die tot zijn middel in het water staat. Johannes is zijn naam en hij is bezig om mensen in het water onder te dompelen.

De mensen noemen hem niet voor niets de onderdompelaar, de Doper!

“Bekeer je!”, roept hij de menigte toe. “Kom tot inkeer, want het koninkrijk van de hemel is nabij!

Hij zegt het tegen alle mensen die maar naar hem willen luisteren. En er zijn inderdaad in de menigte mensen die gehoor geven aan zijn oproep.

Ze waden door het water naar hem toe ze laten zich door hem onder water duwen. Ze bekeren zich. Ze keren zich richting God en willen hun leven weer op Hem richten.

In het water van de Jordaan geeft Johannes de mensen weer een kans om met God door het leven te gaan.

Het dreigende water betekent in die zin reiniging of zuivering.

Er waren in de tijd van Jezus en Johannes wel meer van dit soort rituelen met water: reinigingsrituelen. Niet voor niets wast Pilatus zijn handen als teken van zijn onschuld als de menigte Jezus ter dood veroordeeld wil zien: “hier heb ik niets mee te maken. Ik was mijn handen in onschuld.”

Johannes dompelt de mensen onder water, symbolisch,

zodat ze, als ze weer boven water komen, nieuwe mensen mogen zijn.

Het oude achterlaten en het nieuwe tegemoet gaan.

Van het oude naar het nieuwe, door het dreigende water heen. Telkens weer blijkt juist de weg naar nieuw leven te gaan door het dreigende duistere water.

Nadat er een aantal mensen door Johannes gedoopt zijn, zien we Jezus de Jordaan in waden.

Het voelt allemaal wat ongemakkelijk en Johannes zegt dan ook: “Ik zou door u gedoopt moeten worden, en dan komt u naar mij!” Johannes verwoordt wat de omstanders denken: als Jezus zo bijzonder is, waarom laat hij zich dan door Johannes onderdompelen in het water van de Jordaan?

Gelukkig geeft Jezus zelf antwoord op de vraag van Johannes, op onze vraag: “Laat het nu maar gebeuren, want het is goed dat we op deze manier Gods gerechtigheid vervullen.” Een nogal cryptisch antwoord, want wat wordt er bedoeld met Gods gerechtigheid?

Wordt Jezus hier door Johannes gedoopt omdat God het wil? Misschien is het beter om niet naar de woorden van Jezus te kijken, maar naar het unieke van dit gebeuren.

Wat wij hier te zien krijgen vanaf de oever van de Jordaan heeft alles te maken met de verhalen over het water in de Bijbel die ik al noemde. Het water staat telkens symbool voor de strijd tussen leven en dood. Hier komt het erop aan. In het water zie je dat de beslissing gemaakt wordt. Verdrink je, of kom je levend boven! Als Jezus het water in gaat, gaat hij als Gods Zoon ten volle het kwetsbare, het sterfelijke, het pijnlijke, het moeilijke leven in.

En zou dat misschien met Gods gerechtigheid bedoeld worden: dat zijn zoon ons voorgaat in leven en sterven?

Johannes is gekomen om de mensen wakker te schudden, om hen op te roepen om zich om te keren naar God toe.

Ook Jezus komt naar Johannes toe.

Want net als alle anderen stelt hij de vraag: 'Wat moeten wij doen?'

En hij laat zich dopen door Johannes, net als alle anderen. Hij laat zich met alle anderen onderdompelen in het water waaraan geen mens ontkomt, Jezus gaat onder in de vragen en de angsten, de kommer en de koorts.

En meteen toen Hij uit het water kwam, zag Hij de hemel openbreken en de Geest als een duif op zich neerkomen.

De duif is vaker het symbool voor de Geest van God. Symbool voor de scheppende kracht van God, voor een nieuw begin.

Denk aan de duif die na de zondvloed over het water vloog en het eerste teken van leven meebracht.

Deze keer daalt de duif op een mens neer. Als een teken van nieuwe schepping, een nieuw begin, tegen de oerkracht van het water, de macht van de chaos in. In deze mens zal dat te vinden zijn. En hopelijk in elk mens die gedoopt is.

En daarom vind ik het ook zo prachtig dat boven de doopvont een duif hangt. Teken van nieuw begin, dat altijd mogelijk is.

En zo zou je kunnen zeggen dat we in dit gebeuren al horen: het begin van het verhaal van de opstanding. Het is het verhaal van de macht van het leven dat het opneemt tegen de macht van de dood.

Het Evangelie van Jezus Christus: de goede boodschap. Wat moet ik doen, wat kan ik doen? heeft Jezus gevraagd.

Als geen ander heeft hij begrepen dat het leven hierbeneden geen leven is zonder de Geest van boven.

Dat het Gods Geest is die leven brengt.

Gods Geest -- die de hand doet werken, de voet doet lopen,

de mond doet spreken, de ogen doet stralen,
het hart doet liefhebben.

Temidden van alle rampen en onbegrijpelijkheden. Even wordt hier die Geest van God zichtbaar. Even gaat de hemel open.

En wordt de onverbreekelijke verbondenheid tussen God en mens benoemd,

klinkt er de stem die zegt: Jij bent mijn geliefde kind, in jou vind ik vreugde.

Geloof daarin en ga jouw weg in deze wereld.

Wij zijn vaak angstig en durven die weg niet te gaan.

Altijd is er de diepte van het water. De angst voor wat een mens kan overkomen.

Het evangelie van vandaag spoort ons aan om **moedig** te zijn. Om uit het diepe water op te staan, om onze angst te overwinnen en te durven vragen: Wat kan ik betekenen voor de ander, voor mijn omgeving, voor de zaak waar ik in geloof?

Jezus was de mens die handelde vanuit moed. Die moed kwam ergens vandaan.

Dat was de stem die tegen Hem gezegd heeft: Jij bent mijn geliefde kind.

De stem -

Tegen alle angstige vragen in: wat zullen anderen van mij zeggen, wat zullen ze met me doen,

De stem die ruimte schept om onszelf te zijn, om onszelf te geven, met de vraag: Wat kan ik doen? Wat kunnen wij doen in dit leven?

Ook wij zijn Gods geliefde kinderen, laten we daarom moedige mensen zijn,

die in dit leven, gesterkt door Gods Geest, aan zijn Koninkrijk werken.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk
12 januari 2014
ds. Hillegonda Ploeger